

Schonere lucht is directe gezondheidswinst

Luchtverontreiniging is een belangrijke oorzaak van ziekte en sterfte in Nederland. Dit kunnen we beïnvloeden. GGD'en hebben eerdere oproepen gedaan aan alle gemeenten van Nederland om zich aan te sluiten bij het Schone Lucht Akkoord (SLA) en aan de Tweede Kamer om de WHO-advieswaarden op te nemen in de doelstelling van het SLA. De Nederlandse wettelijke grenswaarden zijn gelijk aan de Europese grenswaarden. Eerdere oproep om WHO-advieswaarden op te nemen in de doelstellingen van het SLA heeft niet tot het gewenste resultaat geleid.

Nu pleit GGD GHOR NL er voor om op Europees niveau ambitieuze wettelijke grenswaarden te realiseren. Het gezondheidsverlies dat optreedt tussen de voorgestelde grenswaarden en de WHO-advieswaarden is fors. En dat terwijl blijkt dat het behalen van de WHO-advieswaarden – ook in 2030 – mogelijk én zeer kosteneffectief is.

Luchtverontreiniging geeft nog steeds serieuze gezondheidsimpact

Na roken is luchtverontreiniging één van de belangrijkste risicofactoren voor onze gezondheid. Dit komt doordat luchtverontreiniging overal is en iedereen, levenslang, vervuilde lucht inademt. Luchtverontreiniging heeft ongeveer een even groot effect op de volksgezondheid als overgewicht (RIVM Volksgezondheid Toekomstverkenning 2018). De [Gezondheidsraad](#) concludeerde in 2018 dat de levensverwachting in Nederland gemiddeld bijna een jaar korter is dan in een situatie zonder luchtverontreiniging.

Iedere afname van luchtverontreiniging leidt tot gezondheidswinst. Het EU-voorstel tot aanscherping van de luchtkwaliteitsnormen juichen wij daarom toe. We missen echter ambitie en gedurfde stappen. Het gezondheidsverlies dat optreedt tussen de voorgestelde EU grenswaarden 2030 en de [WHO-advieswaarden](#) is fors.

GGD'en: zet in op ambitieuze grenswaarden

De door de EU voorgestelde grenswaarden voor 2030 komen overeen met de door de WHO in 2021 opgestelde [interim targets](#). In het overgrote deel van Nederland wordt daar nu al (ruimschoots) aan voldaan. Deze interim doelen zijn nadrukkelijk bedoeld voor lage en midden-inkomenslanden waarvoor de advieswaarden op de korte termijn buiten bereik liggen. We vinden het teleurstellend dat Europa hiernaar uitwijkt terwijl wij in een positie zijn om ambitieus te zijn. Zeker omdat de impactanalyse van de EU laat zien dat het behalen van de WHO-advieswaarden in 2030 mogelijk is. En bovendien zeer kosteneffectief. En dat ondanks conservatieve schattingen van de gezondheidsimpact. Wij pleiten er daarom voor om de luchtkwaliteitsnormen aan te scherpen tot het niveau van de WHO-advieswaarden.

Ambitieuze grenswaarden zouden bovendien nauw aansluiten bij de ambities die we verder zien in het klimaat- en milieubeleid. Denk aan de Europese Green Deal en het Zero Pollution Action Plan, of in Nederland aan het verstrekkende stikstof- en klimaatbeleid. De effecten van stikstof- en klimaatbeleid hebben een positieve invloed op de kwaliteit van de lucht. In impactanalyses zien we echter veelal dat de laatste inzichten en beleidsvoornemens nog onvoldoende worden meegenomen. De WHO-advieswaarden zijn daarmee in Nederland meer haalbaar dan wordt voorgesteld.

GGD'en: geef Schone Lucht Akkoord een impuls

Het EU-voorstel bevat ook de gezondheidkundig belangrijke 'AERO'-normen, die tot doel hebben in te zetten op voortdurende blootstellingsreductie om de WHO-advieswaarden, uiterlijk in 2050, te behalen. In Nederland is het [Schone Lucht Akkoord](#) één van de belangrijkste pijlers van het luchtkwaliteitsbeleid. Het Schone Lucht Akkoord is in 2020 gesloten tussen Rijk, provincies en gemeenten. Ondanks aanvankelijke groei in deelnemende gemeenten, lijkt dit nu te stagneren rond de 90 van de 342 gemeenten (ca. een kwart van de gemeenten in Nederland). Wij vragen u met het realiseren van de nieuwe EU-normen ook een impuls te geven aan het SLA. Dat is nodig om in Nederland verder te werken aan gezonde lucht.

Oproep tot actie

1. Zet gedurfde stappen. Luchtverontreiniging geeft nog steeds serieuze (negatieve) gezondheidsimpact in Nederland. De GGD'en juichen daarom aanscherping van de Europese grenswaarden toe. In het huidige EU-voorstel ontbreekt het aan ambitie en gedurfde stappen.
2. Zet in op ambitieuze grenswaarden: het halen van de WHO-advieswaarden in 2030 is mogelijk én zeer kosteneffectief.
3. Geef met het realiseren van de nieuwe EU-normen het Schone Lucht Akkoord een impuls. Dat is nodig om in Nederland verder te werken aan gezonde lucht.

Meer lezen over de inzet van GGD'en op het gebied van gezonde lucht?

<https://ggdghor.nl/thema/luchtverontreiniging/>